

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.66 (a)

IN

IN

Biblio
Centro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.66 (a)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.66 (a)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.66 (a)

Petri Marsi sunebris oratio habi
ta Rome in obitu Pomponii Læti.

Eius fuit institutū philosophice grauitati con
sentaneū uiri ornatissimi aios graui aliquo ca
su afflictos: & dira egritudinis mole pstratos
efficacissimis rōibus ex uberrimo naturae cois
& ppriæ nec nō eximie cuiusdā eruditiois son
te manātibus lenitos erigeſ: nec pati falsa illos opiniōe miseros
esse qbus aliqd icōmodi aut mors(q pleriq̄ terrent maxie) aut
fortuna q impetu temerario grassat̄ inuexerit. Quod alioq &
uerū: & preclaro: sapiētiq̄ uirodignissimū: acerbissimo tñ uul
nere mihi cōfesso: & medicas manus iplorāti repudiandū est: &
affectis precordiis poetico utendū. Cuius ppriū & fuit: & ē ad
dendis lachrymis augere mārōre & recensendis malis quibus
opīoē ita suadēte laborat̄ ad cōsolatiōis locos p formulas lauda
tionis adrepere. Quis enī cōstantiā sic natura inchoatā: & diu
turno multipliciōi rerū usu ita corroborat̄ am habere posset ut
tanti uiri quātus Pōponius cōmūnis & doctor: & magister fuit
interitu temparet a lachrymis: Nō est pfecto humanū pectus
quod hūanis casibus nō tangit̄: & iacturis clarissimos uiros ad
bene de multis īmo de oībus gentibus: & natiōibus pmerendū
facillimos profusis lachrymis q̄rula uoce: crebrisq̄ singultib⁹
deplorare par est. nō quidē ipsoꝝ gratia: cū qbus tam preclare
actū est: sempq; ageſ: sed supſtitū. q eximia: & singulari qua
dam institutiōe priuātur. Qua iactura bonis ingenis ad suū
cultū ſūma cōtentione anhelatib⁹ nulla maior excogitari pos
scit. Qualē terraḡ & gentiū semp̄ clarū lumen: & inclyta bonaꝝ
artiū parens: & altrix Roma huius cōsumatissimi uiri nobis nō
illi acerbocasu nūc deplorat̄: & patit̄. Quid enī hoc in ea quā
profitebat̄ disciplina eruditius habuit Italia: quid Roma pre
stantius: Quid latini eloquii cādor antiquis: Hic Romanā lin

quam barbara inquinatioē polluta cū nescio qd geticū blapte
raret & uandalū penitus expurgauit: & lōgo post liminio reuo
catā prisca iterū dignitate: ac iure latii benignissime honesta
uit. Hic ueteres ritus prudētissime ac religiosissime istitutos.
uerū lōga tēporē incuria: & quadā ingeniorē hallucinatioē ob
soletos: & oblitteratos cōi huic patriæ plurima sedulitate resti
tuit: proq; uiribus & auxit: & celebrauit: ut grauissima littera
torū sodalitate: collegioq; augustissimo nil celebrius hac etate
Romuli posteritas uiderit. nilq; iucundius & sūptuosius q̄ sua
parilia publico cuiusq; ordinis gaudio spectata recognouerit
In tantis qppe antiquatū tenebris etiā Pomponiani pceptores
uersati sūt ut triūphalē pompā q̄ nūc imago Salvatoris nostri
Iesu xp̄i ac triūphatoris inuictissimi decorat. & e sacro Latra
nenſi adyto ad exq; lias nō minori scītate q̄ letitia populi Roma
ni deducit prisca qdā orgia ēē ore quidē(pace illorē dixerim)
duriusculo asseuerauerint. sed de his haētenus: Pōponii multi
plies dotes atq; amplissime Ciceronē Romani cloquii sine cō
trouersia p̄cipē iure ac merito laudatorē exposcerēt. Quapp
nō laudandi(qd meæ facultatis nō est) sed testādæ pietatis grā
optimi ac sapientissimi uiri(cuius uerēdū ante oculos positū
cadauer sine lachrymis intueri nō possū) cumulatissimas uir
utes corde ut decet mōsto: & uerba ipediente singultu de liba
bo. Ne mea qlicūq; laudatioē careat tantum funus. & ut ego nō
mōigratitudinis: uerū & i pietatis crimen effugia. Nā quicqd
eruditiois est in me(si mōaliqd ē ego aut sentio q̄ sit exiguum
ac pene nihil nō doctoris quidē culpa sed mea) eminētissimo
uiri huius i genio: cōsumateq; doctrinæ grato aio acceptū refe
ro. & nūc fateor: & quo ad uixero fatebor i genue. Quē tāti uiri
casus nō solū mouet: uerū penitus affligit: & nil eque me angit
q̄q; magnodolori paria uerba reperire. uulneribus mentis pa
rem multū effingere nequco. Laudatioquæ uia qdā & ratione

proreditur & cōibus utitur: & propriis. In his tamē uera laus
illa fortune. Ingenio hec tribuūt & industriæ. Nostri q̄ppe na
tales patriā:nationē:parentes atq; maiores eligere nequeunt.
Qui aut: aut quales esse uelimus: & in quo genere uitæ cū deco
ro uersari & exerceri iuris nostri est atq; arbitrii. Hinc cōmen
datio:hinc pbrū: hinc noīs: & famæ celebritas:hinc uitæ silen
tium:tenebreq; diffunduntur:& surgunt.

Dianū Lucaniæ oppidū est. quod loco nomen a diana īditū
in cuius ueluti sacrario quodā & luco Pomponi⁹ noster quasi
recens quidā Artemidorus natus est. Iuclyto quidē patre Ioan
ne sancti Seuerini & Marsici (ut nūc appellant) comite. Cuius
filius Robertus Pōponii frater natu maior: & de more successor
ac heres primus ex ea familia proauor⁹ imaginib⁹ ornatissima
Salerni principatū paternis & auitis opibus: titulisq; adiecit:
Pater huius principis Pomponii nepotis. quem fortunæ iniu
ria c principatu deturbauit. eius nanq; prudentiam: roburq;
mentis omnino præfractum turbo bellicus bis expendit. Pom
ponius odiis atq; insidiis nouercalibus ob claram indolem quā
puer a natura optimè subornatus: atq; instructus præ se fere
rebat fatigatus: atq; offensus: & a teneris unguiculis ad maxi
ma queque suspirans nō a cōmunitib⁹ claritatem: sed a propriis
celebritatem atq; splendorem diuino quodam generosæ mens
proposito indagauit. Illos imitatus qui ut dīciplinas toto pes
ne orbe fugientes tandem assequerentur perpetuum sibi exili
um indixerunt. alter quasi Anacharsis. Qui atticæ humanitas
tis ardore incensus: & ciuitatis Athenas per tot maris discri
mina nauigauit. & regiis insignibus magno animo contemptis
deducente Tōxari Solonis humanarū: diuinatūq; rerum sapi
entia id ætatis incliti: reiq; publice prudentissimi moderato
ris legumq; latoris consultissimi: & hospes & discipulus factus
est. Et enī cū uix ex ephēbis Pomponius excessisset clam patria

cedens in Siciliā eo aīo transmisit ut ea demum subiiceret oculis: quoq; adumbratā notitiā puerili quodā auspicio:& Virgilianis lectiōibus de scylla charybdi: ac ethnā incēdiis p̄ceperat & eoliis. eo certe generosi spūs adolescens ardore flagrabat. qui nobiles quondā phōs naturae uenatores atq; interpretes & musarū phœbiq; quondā sacerdotes piosq; uates. ut tantas felicis insule dotes:& uulgata miracula p̄spiceret inflāmauit. Lustrata Sicilia: & locorū natura pro captu ingenii explorata Laurētii uallæ clarissimi oratoris fama excitatus est: atq; impulsus. Qua pp ne iacturā tēporis ficeret: quā ille semp̄ duxit maximā nauigio Romā se cōtulit & Vallæ primū: dcide illo uita honestissime defuncto temporis momenta nō remittens Petro mōtopolicæ cuius cœleste ingeniū in poetis enarrādis habebatur id tēporis eā dies nocte q; nauauit operā. tantūq; lacertos in litteraria palestra strenuissim⁹ tyro mouit. tali sollertia trabalē in stadiis apollineis:& minerali harena uibrauit hastā ut primū iter cōdiscipulos locū facile optinuerit. & Pauli pōtis fiscis maximi: prudētissimiq; iudicio ac iussu illis efflagitantibus qbus Pōponianū acumen & sublimes q̄si supra hoīem comētatiōes notā erāt: in albū doctoꝝ relat⁹ organū illud rhetorū naturae manibus cōcinnatū sic iſflauit ut oīa gynnasia: oīs italie cōuentus: cū ūtas deniq; gentes:& natiōes Pōponiana uox puagata sit. oīumq; uicissim linguaꝝ pōponianū nomen resonarint. Alter quasi ætate nostra clarissimus & uiuendi & dicendi magister Isocrates. Cuius domus: ut uerbis Ciceronis utamur ueluti ludus qdā patuit: atq; officina dicēdi. e cuius umbraculis plures disciplinareꝝ ātistites pdierūt q̄ bellorū duces exequo illo troiano descēderint. Diligētissimus tēpoꝝ custos:& dilesorū antiquitatis p̄cipiuus amator & cultor habitus est & fuit. Domū quippe in quirinali iugo: cōstantinianisq; thermis cōparatam honestissima Romanx iuuentutis ceterorūq; studiorū

uirorꝝ frequentia excoluit sublimia prudēter euitas. ut & liber
tate ad quā natus erat frueret; & aditū oēm uiolentis ac fallaci
bus fortunæ ictibus precluderet. Qui nāq; marmoribus tanto
negocio effossis. & lōge maiori aduectis regias extruūt: & pro
uario cæli statu nūc sole orientē: nūc occidentē: nūc austri nos te
pores: nūc gratū boreæ rigorē celatis & laqueatis cœnatiōibus
excipiunt & curtiū sublimitate cœlo mināt & astris grauiorē
sibi casū parant. & ludicro fortunæ se exponūt quæ ifima sūmis
& sūma ifimis mutare lactatur. Tenuē & frugalē (citra fordes)
Pomponii uictū nō deprauatæ opinioni: sed moderatae uolūta
ti ac naturæ cōuenientē qs nō nouit. Sciebat certe uoluptatem
docto hoie nō indignā a se ipso nōa pretioso: & multiplici pos
pinarū nidore petendā esse. Ciborꝝ ganeata & iucūda cōdimēta
esse famē. Laborādo demū & sudādo pulmētaria studiosis ui
ris honestissime cōparari. priscos laconū ritus genere uitæ com
probauit q; publica cōuiuia qm̄ parsimoniae iuuentutē insue
scerēt phiditia. nō nulli uero a cōitate ciborꝝ syssitia nomiarūt.
Faciles mores: & æqtatē simplicitate cōditā qs nō admiratus ē.
Nemini q; ppe nocēs nūc monēdo: nūc docēdo: nūc consolando:
nūc scribēdo p̄fuit oībus. Et ut aī generositatē nullo terrore cō
cussā fortuna ludū insolentē ludere prinax ut Lyricus poctace
cinit: & seuo lāta negotio exploraret cōsumatissimū uirum hūc
aliqñ uellicare nixa ē. sed id hac ten⁹ egit ut Pōponii nomē in
oi genere uitæ ac sortis conditiōe claresceret. Vlyssē deniq; Ho
mericū imitatus ē. nā felicitatē nō minimā ducens si polytros
pos fieret. id est si mores multorꝝ hominū uidisset: ac urbes. ad
ipsū septentrionē de quo mira qdām: & q;li supra fidē studiose
legerat acri aio cōuersus charinthiorū. ugrorꝝ. polonorū: ac rus
sorum finibus peragratis tataros attigit. & ad peucen fleetens
iter scythici arcus formā in euximo ponto cōtēplatus est. & ad
montanos peonas: macedoncsq; spectandarꝝ regionū auditatē

diuertens egeas insulas p̄spexit & undas. Ad summā Antoni
di cæsaris exemplo consecutis cōmentariolis: & itinerario: suam
Romam (cuius ob iucundissimā & honoratissimā Romanorū
ciuium, a quib⁹ ut numen semper cultus est) consuetudinē de
siderio uel maximo tenebat aude reuisit. Sed inquietus animus
tam longa: tamq; difficiili peregrinatione nō contetus: nō fessus
ut urbis natalem a se renouatū: ac religiose celebratum poetica
laurea honestaret. ac posito ingeniis premio ardentes aios in
flā maret annuente Xyxtō quarto pōtisic maximō ut id de mo
re ac uetusto iure codicis facere liceret: media hyeme calcatis
germaniæ niuibus: & alpium pruinoso uertice ritu herculis
expugnato imperatoriū diploma emeruit. Laboribus & pecu
niis pro facultate nō parcens ut Romanæ glorie pariter: & ho
nori academiæ nostræ consuleret. efficeretq; tandem ut pretexta
to pudore insignis & læta bonaꝝ artium studiis Romana pu
bes cuius eruditio: ac pudicitia: paterna caritate dies noctesq;
prospexit Atticū illud lyceum & academiæ illustrata nemora
Ptolemeū & Poccilen nō magis picturæ uarietate q̄ stoico su
percilio illustrē & cætera id genus celebrata quondam monimē
ta par: uel nihil desideraret. pientissimā Pomponii mentem &
christianæ ueritatis: ac religionis obseruatissimā suisse huius
fodalitatis cui erat initiatus: atq; adscriptus statæ ceremoniæ
solemnesq; testantur. quas uenerabundus populo spectā te pro
cōmuni cruditione ac bono frequētauit. Testis est illa sacratis
simæ virginis matris uenerāda imago quā ipse græco noīe qri
nalem panagiā appellabat. Cuius sacellū oī genere honoris &
cultus docta & pudica discipulorꝝ caterua stipatus decorabat.
ut eos uere sapientiæ initiū edoceret. Testis est religiosissimus
uitæ finis cuique uel sanctissimo uiro consentaneus: & conferē
dus. Diuinis quippe fulctus uiaticis insignem sapienti pietat
te spiritū quinq; illa dominica talenta super lucratū uolens: ac

libens creatori reddidit. Sciebat enī uir sapientissimus mortē
non esse miserā nisi aut profligatis moribus; & a fidei ueritate
auersis. aut quibus inuitis legitimus eam rigor intulerit. ipse
uero a pueris bene uiuendo benc mori didicerat. Hi sunt Pom
ponii ducis nostri celebres natales. hæc uita. hi mores. hæc pie
tas. hic ad cumulū felicitatis optandus exitus. hæc spatha hone
stissimo labore decurſa. In quibus moestus animus quo cunq;
se uerterit nō mediocre solatiū reperit. Nō enim multum refert
unde quis oriatur; aut q̄ diu uiuat; sed q̄ bene. Doctrina inq;
Floratius uim promouet insitam. recliq; cultus pectora robo
rat. ut cunq; defecere mores indecorant bene nata culpæ. Vnus
dies eruditore (ut sapiētissimus usurpare solebat possi donius)
plus patet; q̄ imperitor longissima ætas. Natura parens nulli
se facturā suæ necessatis grām uerbis subinde testatur. & rebus
Aequissimo tunc aio appetenda mors est cum suis se laudibus
uita occidēs consolari pot. In matus finis; aut in honestus ui
ro sapienti contingere nequit. & in florētissimo uitæ curriculo
in eterne maiestatis nutu acqescere. nec nō in media honestissi
morum studiorum celebritate necessario mortis somno cōsopiri sūs
ma felicitas & habet: & ē. Iccirco siccatis lachrymis: & nube frō
tis abstersa ut rō paulatim se colligēs iā exposcit Pōponianæ
felicitati gratulantes applaudamus. quam nulla unquā uetus
stas labefactare ualebit. paternas & auitas Lucanijæ opes: atq;
Salerni fortuna sæpe affixit & Pomponii nepotē tanto quon
dam principatu subnixum crebris tamen exiliis diuexatum
gallicos olim panes quasi mendicare coegit. & nunc ad seno
galliam deiectum uenetos fauores ambire compellit. Ad pom
ponii uero signiferi nostri gloriam longe latæq; diffusam illis
us furor adspirare non poterit. Et quoniam non ea solum ora
tione opus est quaç defunctos habunde laudet. sed & supersti
tes benigne moncat: & bonarum artium studiosos adolescētes

q̄si hereditarios filios ad imitationē hortet: pinde Pōponiū ta
lē ac tantū eruditōis parentē: uerāq; nobilitatis: ac felicitatis
auspicatissimū ducē uobis imitandū pponite iuuenes q̄ ad ani
mi cultū Romā uenistis. ad quos ueluti filios iā porationē cō
uerto meā. Quid igenii uires nō ad inanē & fluxam: sed solidā
& stabilē gloriā ualeant hinc discite. fortunæ temeritas regna
donat. illaq; ausert ad libidinē. Sapiētia uero p̄funda & solida
mole nixa loco semp heret. gradūq; cōstāter & obnixe retinens
fulget i tenebris: & alienis nūq; sordibus obsolescit. Vos uos ur
bis alūnos uos appello: & ut rāti uiri uestigiiis pio aio iſistatis
q̄ maxia possū uoce cōtendēs hortor & monco. Parilia uīa rāto
Pomponii studio renouata & culta excipite. ne lucanos Roma
sibi adoptet: ac celebret filios. uosaūt ueluti delides priuignos
atq; degeneres auerſet & dānet. & si grati esse uultis (qd ma
xime uelle debetis) Pōponii memoria colite. qui ut Rōmanū
nomē illustraret regni opulentia: deliciasq; cōrēpsit & quirina
lem uīm incultū prius atq; desertū sceptris auitis generosa mē
te preposuit. & ouidianū illud usurpare imprimis letatus est
Dignus Roma locus quo deus oīs eat. In p̄conia igif Pōponii
Cicerōis elogiu illud de Varrōe grato aio ī petētes dicite. Nos
in nīa urbe peregrinātis errātisq; tanq; hospites tua studia: &
lucubratiōes q̄si domum deduxerūt: ut possemus aliquā qui: &
ubi essemus agnoscere. Tu etatē patrie: tu descriptiōes tēporū
tu sacroru iura: tu domesticā: tu bellicā disciplinā: u sedē loco
tū: regionūq; tu humanarū diuinarūq; rē noīa: genera: offi
cia: causas aperuisti plurimū quidē poetis nīis omninoq; lati
nis & litteris luminis: & uerbis attulisti: His & calib⁹ Pōponii
de uobis optime meriti nomen uenerantes uota mecum cōcipi
te ut nitidissim⁹ illespūs emerito cōelo p̄fruat. Illoānuēte cui
se Pōponius uiuēs moriēlq; pbauit: & est in oē euū benedictus
Amen: Laus deo optimo: Maximoq;

